

DIRUT

•sustainability•creativity•

Лекція № 8

«Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні»

Викладач: доц., к.ю.н. Омелянчик Сергій
Володимирович

Jean Monnet
Programme

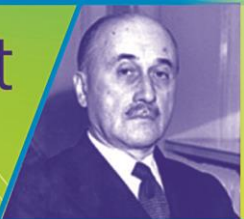

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

План

- 1. . Значення сільського зеленого туризму в Україні. Державна політика розвитку сільського зеленого туризму.
- 2. Нормативно-правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні.
- 3. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України.
- 4. Учасники відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності .
- 5. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи.

Jean Monnet
Programme

DIRUT
-sustainability-creativity-

ЗНУ

Diversification of rural tourism
through sustainability and
creativity: disseminating
European experience in Ukraine

Диверсифікація сільського
туризму через збалансованість
та креативність: поширення
європейського досвіду в Україні

Jean Monnet
Programme

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. Значення сільського зеленого туризму в Україні. Державна політика розвитку сільського зеленого туризму.

- Процеси соціально-економічних трансформацій, що відбуваються в аграрному секторі економіки України, зумовлюють пошук нових нетрадиційних організаційно-правових форм підприємництва, спрямованих на забезпечення економічного зростання. Одним із пріоритетних шляхів подолання кризи, що склалася в аграрному секторі, є активізація сільського населення до підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського зеленого туризму.

DIRUT

•sustainability•creativity•

Для цього наша держава має всі умови:

- природні (зокрема різноманітні і мальовничі ландшафти, клімат, унікальні природні заповідники)

- етнічні (багаті народні звичаї, національна кухня)

- культурні (наявність культурних та історичних пам'яток світового значення)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Важливою проблемою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є:

відсутність чітко сформульованої державної політики щодо сільського туризму й системи нормативно-правового забезпечення цього виду туристичної діяльності.

Важливо!

- Відсутня сприятлива законодавча база для розвитку сільського зеленого туризму.
- На рівні законів не визначено статус господарів, які приймають на відпочинок туристів та немає термінологічної єдності.

DIRUT

•sustainability•creativity•

Водночас у інших нормативних актах, а саме: Законі України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р., Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004 р. тощо – вживається термін «сільський зелений туризм».

Згідно ЗУ «Про туризм» від 15.09.1995 р.

Сільський туризм

- це самостійний вид туризму, який не ототожнюється з «зеленим», а «зелений туризм» – є синонімом екологічного туризму.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- **Г.С. Ємець та М.А. Лендел** під сільським туризмом розуміють туризм, що базується в сільських будинках або фермах, або загалом у сільській місцевості, але не включає відпочинок на особливих рекреаційних територіях.
- **Т.А. Пінчук** під сільським туризмом розуміє подорожі з метою відпочинку, рекреації, регенерації та релаксації населення, що передбачає розміщення в сільській місцевості із залученням приватного сектору.

На думку вчених найповнішим є визначення **В.І. Лугового**, який вважає, що сільський зелений туризм – це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно – рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону.

ОТЖЕ!

- **сільський зелений туризм** - це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону.

- В Україні все більшої популярності набуває сільський зелений туризм, який приваблює не тільки вітчизняних туристів, але є і візитівкою та принадою для туристів з-за кордону.

З кожним роком кількість туристів, які надають перевагу такому виду туризму збільшується з геометричною прогресією. Що дозволяє визначити, що наша держава є цікавою не тільки своєю історичною архітектурою та визначними місцями, але і ландшафтом, особливим побутом, якісним сервісом та гостинністю.

DIRUT

•sustainability•creativity•

Сільський туризм

це одне з найважливіших напрямів розвитку села, оскільки є альтернативою його індустріалізації і засобом підвищення рівня життя сільського населення.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зокрема у туристичній діяльності її місце особливо важливе, оскільки основною метою державної політики є покращення життя і відпочинку як сільського, так і міського населення. Формування туристичної політики здійснюється не тільки державними органами центральних і регіональних рівнів, а й органами місцевого самоврядування, громадськими і професійними організаціями та підприємницькими структурами.

Для впровадження державної політики розвитку сільського зеленого туризму необхідні певні механізми, що потребують теоретичних засад їх побудови, а також кількості цих механізмів, оскільки вони охоплюють різноманітні напрями впливу держави на діяльність суб'єктів сільського туризму.

Державна політика відіграє надзвичайно важливу роль у кожній господарській діяльності.

Державне регулювання сфери сільського туризму реалізується шляхом:

→ економічного, правового та адміністративного впливу через законодавчі та нормативні акти;

→ державні та міждержавні стандарти;

ліцензування окремих видів діяльності;

→ державні норми та нормативи, орієнтовані на світовий ринок;

→ державні програми та плани;

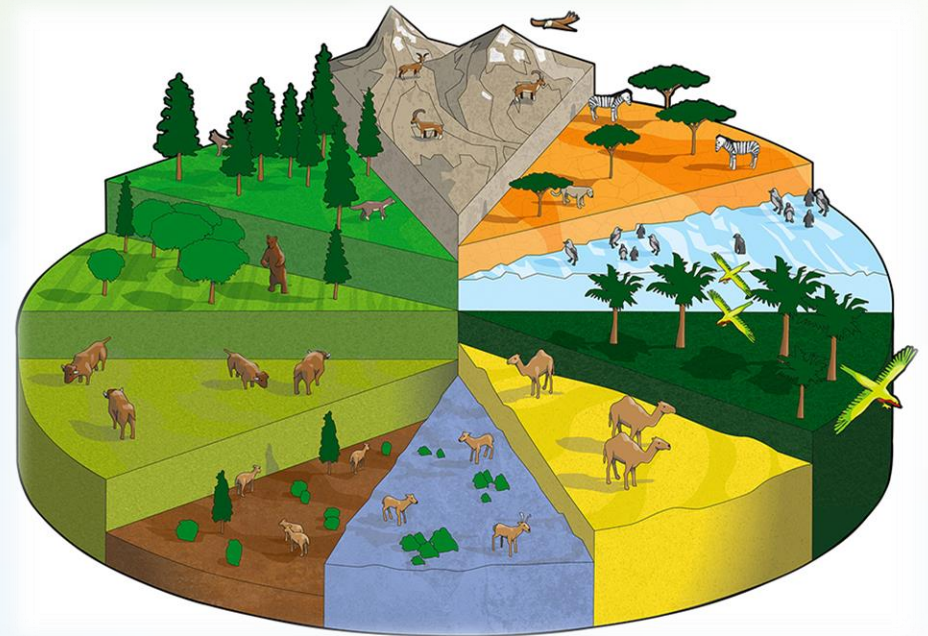
→ фінансово-податкове, грошово-кредитне, тарифне регулювання, інвестиційну, антимонопольну, соціальну, екологічну політику

Державне
регулювання
сільського зеленого
туризму -

- це цілеспрямований вплив з боку держави та її органів, яким державою делеговані відповідні повноваження щодо формування і підтримки туристсько-рекреаційного середовища, регулювання обсягів і напрямів туристичних потоків, створення туристичної інфраструктури, охорони рекреаційних ресурсів і заповідних територій, організації відпочинку та вільного часу населення країни, підготовки кадрів для рекреаційно-туристичних комплексів.

Відповідно до законодавства України регулювання в галузі туризму здійснюється:

- Верховною Радою України,
- Кабінетом Міністрів України,
- центральним органом виконавчої влади в галузі туризму,
- Верховною Радою Автономної Республіки Крим
- Радою міністрів Автономної Республіки Крим,
- місцевими державними адміністраціями,
- органами місцевого самоврядування,
- а також іншими органами в межах їх компетенції.

2. Нормативно-правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні

- На даний час становлення сільського туризму в Україні відбувається під дією різних факторів, серед яких є ті, що сприяють, і ті, що обмежують і гальмують його розвиток.

Серед проблем, які перешкоджають успішному розвитку сільського туризму, є:

політико-
економічна
нестабільність

неефективне
податкове
регулювання

наявність тіньової
сфери діяльності

неналежна освітня
та організаційна
підготовка сільських
господарів

відсутність
маркетингової та
рекламної стратегії

недостатньо
розвинута
інфраструктура

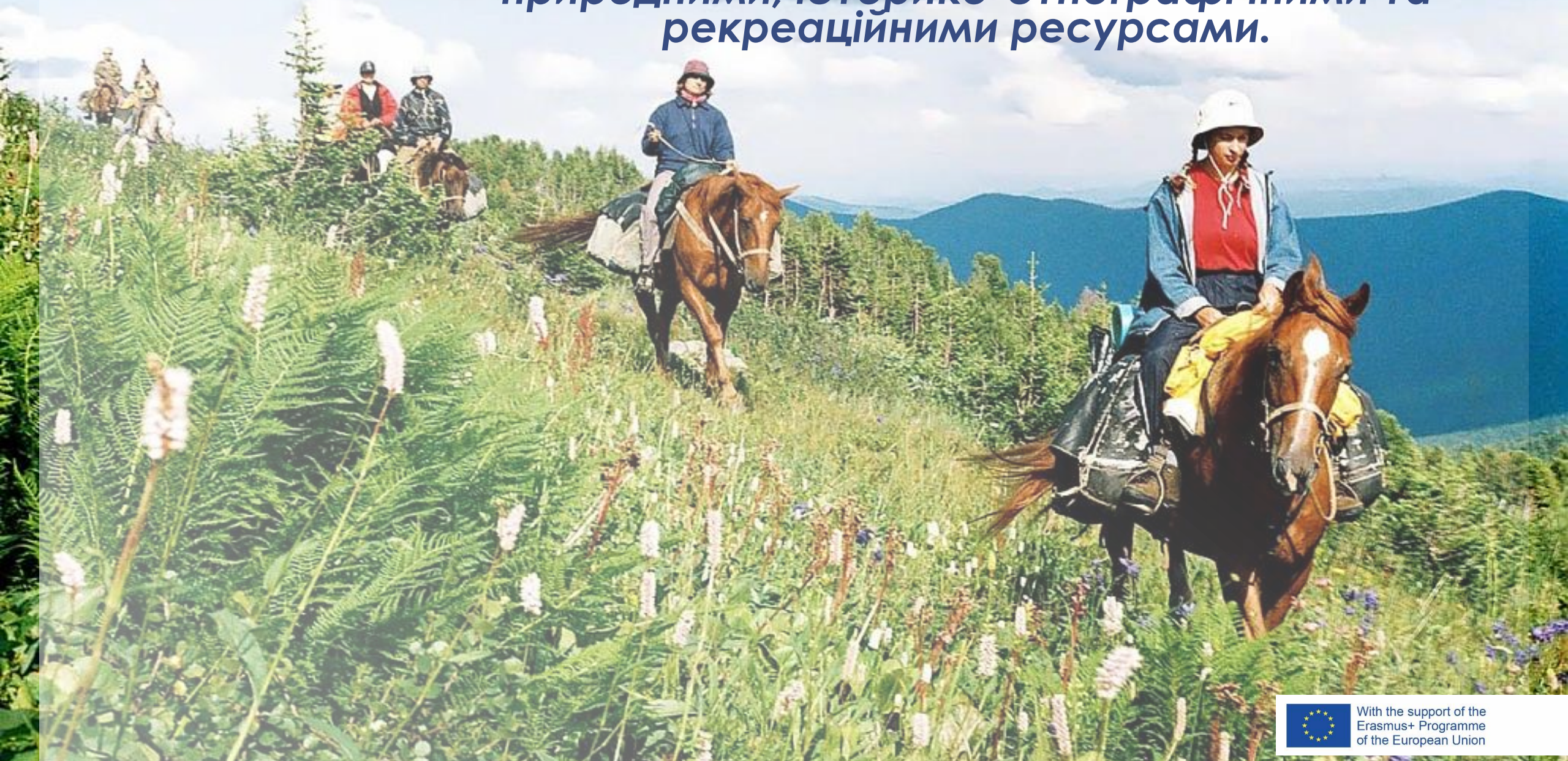
невисока
привабливість
іміджу України в
очах іноземців

Перешкодою на шляху розповсюдження ідеї сільського зеленого туризму є відсутність інформаційно-консультаційного забезпечення селян. Досить часто сільський туризм ототожнюють з високо прибутковим бізнесом. Проте туристичні послуги у сфері сільського зеленого туризму не обов'язково належать до підприємницької діяльності.

- Стаття 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» визначає використання майна садиби, зокрема, для надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, як діяльність, що не є підприємницькою.
- Така діяльність може здійснюватися без створення юридичної особи в рамках особистого селянського господарства індивідуально або з залученням інших членів родини, які спільно проживають. Ці послуги можуть включати також реалізацію надлишків власної сільськогосподарської продукції, що також не потребує реєстрації як підприємців.

До **позитивних факторів**, перш за все, відносять наявність в Україні сільської місцевості з унікальними природними, історико-етнографічними та рекреаційними ресурсами.

До господарських вигод, пов'язаних з розвитком туризму належать:

збільшення фінансової платоспроможності фізичних осіб

зміцнення економіки (на рівні місцевості, регіону, держави) завдяки виробництву товарів і послуг для туристів;

ріст рівня зайнятості сільського населення та розвиток інвестиційної діяльності, стимульованої значними розмірами туристичного руху;

краще використання вже існуючої інфраструктури, розвиток сектора послуг, що супроводжують туристів та місцевих мешканців.

ВАЖЛИВІ ФАКТИ!

- ❑ У сучасних умовах важливого значення набуває належна правова регламентація і визначення відповідної оцінки екологічної якості послуг сільського зеленого туризму.
- ❑ Так, до прикладу, у 2004 році система екологічного маркування садиб була запроваджена Спільнотою сприяння розвитку сільського зеленого туризму. Така система оцінювання була розроблена в рамках Програми «Українська гостинна садиба» відповідно до європейських вимог, з урахуванням особливостей нашої держави, і визначає рівень існування та обслуговування туристів, внаслідок якого навколишнє природне середовище зазнає мінімального впливу, або навіть покращується його стан за рахунок кращого ставлення сільського населення до свого навколишнього середовища та розвиток природних ресурсів

- Держава, зі свого боку, намагається всіляко підтримувати сільський зелений туризм.
- Так, з 1999 р. **ввели у правове поле нормативні акти для залучення незайнятого та частково зайнятого сільського населення, розвитку сільського зеленого туризму:**
 - **законів – 1;**
 - **законопроектів - 1**, зокрема, 23.05.2017 р. у першому читанні прийнятий законопроект № 2232а «Про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму»;
 - **Указів Президента – 2;**
 - **актів Кабміну – 6;**
 - **відомчих актів - 3**, зокрема, проведення конкурсу для визначення 100 кращих садиб сільського туризму України; 14 грудня 2017 р. зареєстрований законопроект № 7400 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів, отриманих у сфері сільського зеленого туризму»;

DIRUT

•sustainability•creativity•

Разом з тим, станом на сьогоднішній день щодо сільського зеленого туризму, в Україні не має достатньої якісної правової бази, оскільки він розглядається в Законі України «Про туризм» лише як вид туризму, поділяючи його на сільський та екологічний (зелений) і не містить чіткого визначення особливостей цього туризму .

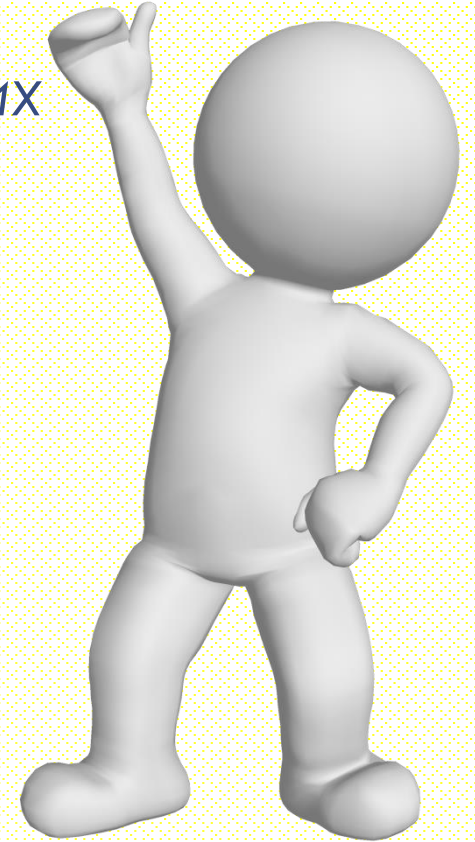

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

У свою чергу, великою перешкодою для нормотворчої діяльності стає відсутність термінологічної єдності наукових поглядів у розглядуваній сфері, так як у різноманітних норматив-правових актах можна зустріти поняття :

- **«агротуризм»**,
- **«екотуризм»**,
- **«сільський туризм»**,
- **«зелений туризм»**,
- **«сільський зелений туризм»** тощо.

А єдиного чітко встановленого термінологічного визначення **«сільський зелений туризм»** не дає жоден нормативно-правовий документ.

- Дана прогалина в законодавстві потребує чіткого нормативного врегулювання з метою ведення належного, якісного агробізнесу в Україні.
- До прикладу, ГО «Спілкою сільського зеленого туризму України» розроблено проект Положення Про форму захисту власників садиб сільського зеленого туризму - членів Спілки СЗТ України, одним із завдань якого є організувати правову роботу, спрямовану на правильне застосування, неухильне дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства, інших нормативних актів.
- Однак, дане Положення не може належним чином використовуватись допоки не буде прийнято основний закон про «Сільський зелений туризм».
- Тому, *надзвичайно важливим* залишається формування туристичної політики та системи державного регулювання у сфері сільського зеленого туризму, визначення їх форм, засобів та інструментів.
- *Головним завданням* у формуванні цієї політики є координація зусиль уряду, парламенту, міністерств, відомств, інших органів державної влади, а також громадських організацій та підприємницьких структур для більш ефективного розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

Отже

На сучасному етапі розвитку сільського зеленого туризму головним завданням, яке потребує розв'язання для ефективного функціонування сфери гостинності у сільській місцевості, є належне правове регулювання цієї галузі, а також наукове та законодавче визначення основних термінологічних понять, правових підходів та державного регулювання у даній галузі.

3. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України.

- ❑ За останні десятиліття кількість туристів у світі неухильно зростала і досягла третини населення земної кулі.
- ❑ Сьогодні найбільш динамічно зростаючим сектором світового туристичного господарства є сфера сільського зеленого туризму
- ❑ Розвиток сільського зеленого туризму у Європі розпочався в середині XIX ст. Європейський Союз вбачає в сільському туризмі основний важіль економічного підйому своїх сільських територій.
- ❑ Сьогодні, туристична галузь в Україні є лише п'ятою за значенням складовою поповнення бюджету і її питома вага має значно зрости з огляду на такі об'єктивні передумови, як вигідне геополітичне розташування України в центрі Європи, наявність значного туристично-рекреаційного потенціалу, сприятливий клімат, багаті флора і фауна, чисельні культурно-історичні пам'ятки світового рівня.

ВАЖЛИВІ ФАКТИ!

- ❑ Пріоритетність розвитку сільського зеленого туризму в Україні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села. За роки незалежності України в сільській місцевості спостерігається зменшення населення, зростання безробіття, масова заробітчанська міграція.
- ❑ Майже 60% мешканців сільської місцевості перебувають за межею бідності. За таких умов селянин змушений шукати інші сфери діяльності, які забезпечували б йому хоча б прожитковий мінімум.
- ❑ Розвиток сільського зеленого туризму міг би зупинити таку сумну тенденцію в українських селах, підвищити матеріальний добробут та частково вирішити проблеми зайнятості сільського населення.
- ❑ Отже, розглянута сфера туристичних послуг потребує державного регулювання і підтримки, в тому числі, і на регіональному рівні.

Розвитку сільського зеленого туризму в Україні сприяють такі фактори:

зростаючий попит мешканців українських міст та іноземців на відпочинок у сільській місцевості;

унікальна історико-етнографічна спадщина українських сіл;

багаті рекреаційні ресурси та екологічна чистота сільської місцевості;

можливість надання комплексу додаткових послуг з екскурсій, риболовлі, збирання ягід і грибів, катання на конях тощо.

традиційна гостинність господарів та доступна ціна за відпочинок; тощо.

Розвиток сільського зеленого туризму зможе забезпечити збільшення реальних доходів селян за рахунок:

надання послуг з прийому на проживання туристів, облаштування туристичних маршрутів та надання екскурсійних послуг та транспортного обслуговування туристів;

єгерської діяльності (полювання, аматорське та спортивне рибальство), надання послуг з прокату туристичного спорядження та виробництва та реалізації туристам екологічно чистих продуктів харчування, надання кулінарних послуг;

реалізації товарів народних промислів та проведення культурно-розважальних заходів з урахуванням історико-етнографічної спадщини (анімації).

- * *Найбільш сприятливі передумови для розвитку сільського зеленого туризму* об'єктивно складаються на територіях національних і ландшафтних парків, де існує можливість поєднати в повноцінному відпочинку пізнання природничого, історико-етнографічного та культурного потенціалу регіону.
- * *Родзинкою* сільського зеленого туризму може і має стати *яскрава анімація*, тобто поєднання програм обслуговування, відпочинку і дозвілля туристів ігровими елементами та шоу-програмами на базі історико-етнографічної та культурної спадщини регіону.

Сьогодні, розвиток сільського зеленого туризму в Україні обмежують і гальмують такі фактори:

→ політико-економічна нестабільність у державі

→ відсутність належного правового забезпечення розвитку сільського зеленого туризму;

→ відсутність механізму раціонального та екологічно збалансованого використання природного та історико-культурного потенціалу для потреб туризму;

→ низький рівень інфраструктури та комунікацій та недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення;

Ці негативні фактори можна подолати за рахунок проведення виваженої політики державного регулювання розвитку сільського зеленого туризму, зокрема і на регіональному рівні, з використанням наявних важелів прямого і непрямого впливу

* Велику роль у становленні та розвитку сільського зеленого туризму відіграє неприбуткова громадська організація - **Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні**, яка:

- збирає і концентрує дані з різних регіонів країни;
- проводить конференції та тематичні виставки з метою популяризації відпочинку в українському селі;
- сприяє розвитку сільської інфраструктури, самозайнятості сільського населення, виховання поваги до краси рідного краю;
- гостинних мешканців сільської місцевості, збереженню існуючого культурного та історичного надбання Українського народу

За її ініціативою створені й успішно функціонують осередки сільського туризму у більшості областей України .

Розвиток сільського зеленого туризму в Україні підтримується спеціальними програмами:

Міжнародного фонду
«Відродження»

фонду «Євразія»

іншими

Але **цього недостатньо**, щоб сільський зелений туризм в Україні відіграв роль каталізатора розвитку багатьох галузей економіки: сільське господарство, транспорт, зв'язок, торгівля, будівництво тощо), став провідним чинником стабільного і динамічного збільшення надходжень до бюджету.

Необхідно передусім здійснити законодавчо-нормативне врегулювання основ його функціонування.

Нині тільки окремі аспекти діяльності сільського зеленого туризму регулюються Законами України «Про туризм» , «Про особисте селянське господарство» , «Про підприємництво».

Отже, для забезпечення пріоритетності розвитку сільського зеленого туризму в Україні і наближення його до стандартів ЄС вбачається доцільним:

упорядкувати нормативно-правову базу прийняттям Верховною Радою закону прямої дії «Про сільський зелений туризм» та Постанови Кабінету Міністрів з питань стандартизації його діяльності «Послуги туристичні. Туризм сільський зелений. Основні вимоги»;

розробити регіональні програми розвитку сільського зеленого туризму з інтеграцією їх до Програми розвитку сільського зеленого туризму в Україні, яку має затвердити Уряд держави;

визначити методологію розроблення та впровадження моніторингу досягнення цільових показників зазначених програм на регіональному та загальнодержавному рівнях;

завершити реформування системи державної статистики, провести її технічне переоснащення, зокрема, для забезпечення формування електронних систем моніторингу регіональних та державної програм розвитку сільського зеленого туризму;

створити інфраструктури державної фінансово-кредитної підтримки розвитку сільського зеленого туризму;

організувати вивчення потреб ринку послуг сільського зеленого туризму у фахівцях і врегулювати чисельність їх набору у вищі навчальні заклади на основі державного замовлення за цільовими напрямленнями регіонів;

створити в системі навчальних закладів різного рівня курси перепідготовки кадрів для цієї сфери туризму;

створити систему інформаційно-аналітичного забезпечення сфери туризму, зокрема і сільського зеленого туризму, як складової державної інформаційної системи;

делегувати Спільці сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, як органу фахового і громадського самоврядування, повноваження щодо розробки та впровадження загальноукраїнських стандартів сільського зеленого туризму, а також здійснення зовнішнього незалежного моніторингу державної та регіональних програм розвитку сільського зеленого туризму.

4. Учасники відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності.

**Згідно ст. 5
ЗУ «Про
туризм»**

учасниками відносин,
що виникають при
здійсненні туристичної
діяльності, є

юридичні та фізичні особи, які створюють туристичний продукт, надають туристичні послуги (перевезення, тимчасового розміщення, харчування, екскурсійного, курортного, спортивного, розважального та іншого обслуговування) чи здійснюють посередницьку діяльність із надання характерних та супутніх послуг, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства (туристи, екскурсанти, відвідувачі та інші), в інтересах яких здійснюється туристична діяльність.

Суб'єктами, що здійснюють та/або забезпечують туристичну, є:

- * **туристичні оператори** - юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність;
- * **туристичні агенти** - юридичні особи, створені згідно із законодавством України, а також фізичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності, а також посередницьку діяльність щодо реалізації характерних та супутніх послуг;
- * **інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг;**

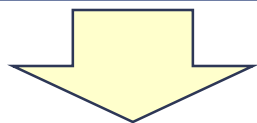

- * зiди-перекладачі, екскурсороводи, спортивні iнструктори, провiдники та iншi фахiвцi туристичного супроводу - фiзичнi особи, якi проводять дiяльнiсть, пов'язану з туристичним супроводом, крiм осiб, якi працюють на вiдповiдних посадах пiдприємств, установ, органiзацiй, яким належать чи якi обслуговують об'єкти вiдвiдування;
- * фiзичнi особи, якi не є суб'єктами пiдприємницької дiяльностi та надають послуги з тимчасового розмiщення (проживання), харчування тощо.

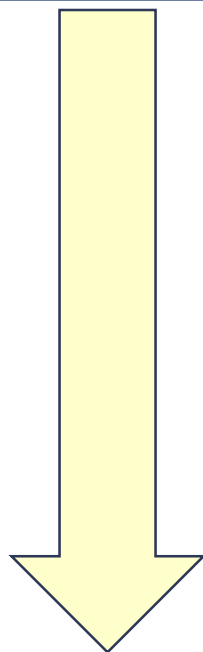
Перелiк посад фахiвцiв туристичного супроводу та квалiфiкацiйнi вимоги до них визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної полiтики у сферi туризму та курортiв, за погодженням iз центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної полiтики у сферi трудових вiдносин.

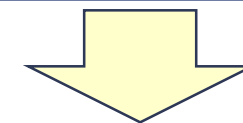
Суб'єктами діяльності в сфері сільського зеленого туризму є:

сільські господарі, а також створені ними громадські організації, їхні об'єднання, діяльність яких є необхідною умовою для належного створення пропозиції та надання послуг сільського зеленого туризму;

фізичні особи - споживачі послуг сільського зеленого туризму;

фізичні та/або юридичні особи, що надають допоміжні послуги (агентські, посередницькі, рекламні, інформаційні тощо) сільським господарям або споживачам послуг сільського зеленого туризму.

ВАЖЛИВІ ФАКТИ!

- Особливий характер послуг у сфері сільського зеленого туризму обумовлений насамперед суб'єктним складом осіб, що їх надають.
- Такими особами є не професійні туристичні заклади, а громадяни, які займаються веденням особистого селянського господарства, використовуючи при цьому власні житлові приміщення і наявні ресурси.
- Це не просто надання туристам тимчасового проживання, а формування комплексного їх обслуговування - харчування, дозвілля, транспортного, екскурсійного, інформаційного та ін. забезпечення.

5. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи

Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури.

Стандарти туристичної галузі, які діють в Україні, створюють сприятливі умови для функціонування в державі ефективного, розвинутого туристичного ринку з безпечними, високоякісними, різноманітними туристичними послугами.

**Законом України «Про туризм»
визначено засади реалізації
державної політики України в галузі
туризму на забезпечення закріплених
Конституцією України прав громадян
на:**

ВІДПОЧИНОК

свободу пересування

охорону здоров'я

інших прав при
здійсненні туристичних
подорожей

задоволення духовних
потреб

безпечне для життя і
здоров'я довкілля

Але гострою проблемою постало
врегулювання умов та дотримання
якості у наданні туристичних послуг у
сфері сільського туризму.

Своєрідна мода на відпочинок у сільській місцевості, загальні поняття, пов'язані з сільським туризмом і екотуризмом, що останніми роками набуває сили в Європі, знайшли своє застосування для визначення форм туристичного руху і в Україні. Зокрема, відпочинок в селах було визначено як «сільський зелений туризм».

Він охопив широкий спектр форм відпочинку на селі:

від стаціонарного відпочинку у сільській місцевості (власне сільський туризм), відпочинку в туристичних центрах і на курортах, що розташовані у селищах і малих містах

до відпочинку у сільських садибах (агротуризм)

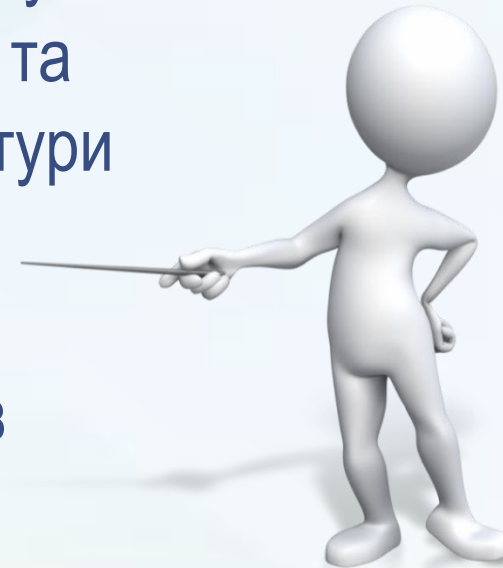
Необхідність визначення поняття «сільський зелений туризм», пояснюється тим

що хибне тлумачення
або відступ від його
основних ознак, що
визначають специфіку,
може призвести до
неврахування всіх його
властивостей, або
присвоєння тих, що
йому не притаманні.

Поняття «сільський зелений туризм» є багатofункціональним, комплексним та системним явищем, яке активно поширюється у господарському житті аграрних територій та сприяє їх економічному та соціальному розвитку в Україні. Розвиток інфраструктури сільського зеленого туризму не вимагає значних капіталовкладень, як інші види туризму і може здійснюватися за рахунок коштів самих селян без значних додаткових інвестицій.

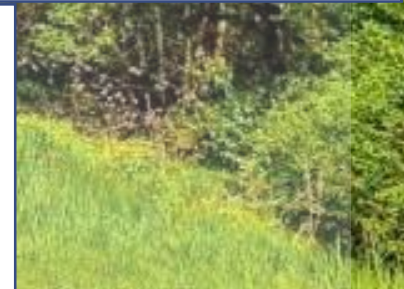
- Розвиток сільського зеленого туризму спонукає до покращення благоустрою сільських садиб, вулиць, в цілому сіл, стимулює розвиток соціальної інфраструктури. Суттєву роль відіграє розвиток сільського зеленого туризму у підвищенні культурно-освітнього рівня сільського населення. Готуючись приймати і обслуговувати відпочиваючих, члени селянських родин мимоволі змушені поповнювати свої знання з ведення домашнього господарства, гігієни і санітарії, приготування їжі тощо, а спілкування з гостями розширює їх кругозір, дає змогу зав'язати нові знайомства, завести друзів в інших населених пунктах.
- Сільський зелений туризм може бути корисним як для відпочиваючих, так і для сільських громад, регіонів і держави в цілому, оскільки сприяє розвитку багатьох пов'язаних з ним галузей економіки. Його розвиток сприятиме збереженню селянства, як носія української ідентичності, культури і духовності, це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що заслуговує на всіляку підтримку з боку держави.

ВАЖЛИВІ ФАКТИ!

□ Головною метою туристичної політики держави є створення конкурентоспроможного на світовому ринку вітчизняного туристичного продукту, збільшення обсягів реалізації туристичних послуг, валютних надходжень, надходжень до бюджетів усіх рівнів, створення додаткових робочих місць, впровадження на основі міжнародного досвіду ефективної моделі інвестиційної політики в галузі туризму.

□ На забезпечення пріоритетності розвитку туризму в Україні спрямовано Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні», яким 2008 рік було оголошено «Роком туризму і курортів в Україні» й визначено конкретні завдання Кабінету Міністрів України, державним адміністраціям на місцях та Державному комітету телебачення та радіомовлення України щодо реалізації відповідних заходів.

Також на розвиток сільського туризму прийнято низку нормативно-правових актів, наприклад:

- Указ Президента України «Про деякі заходи щодо розвитку туристичної та культурно-рекреаційної сфери України»
- та згодом його було закріплено у Законі України «Про особисте селянське господарство.
- Також Постановою Верховної Ради України схвалені Рекомендації про залучення сільської молоді до створення системи відпочинку на базі особистих підсобних господарств.

Відповідно до цього, принциповим моментом формування стратегії розвитку сільського туризму є питання офіційного визнання місця і ролі цієї галузі в економічній структурі конкретних регіонів, а відтак, і напрацювання відповідних регіональних комплексних цільових програм.

Держава, як системний механізм управління суспільними відносинами, в особі місцевих органів виконавчої влади, має забезпечити взаємодію всіх учасників туристичної діяльності на селі.

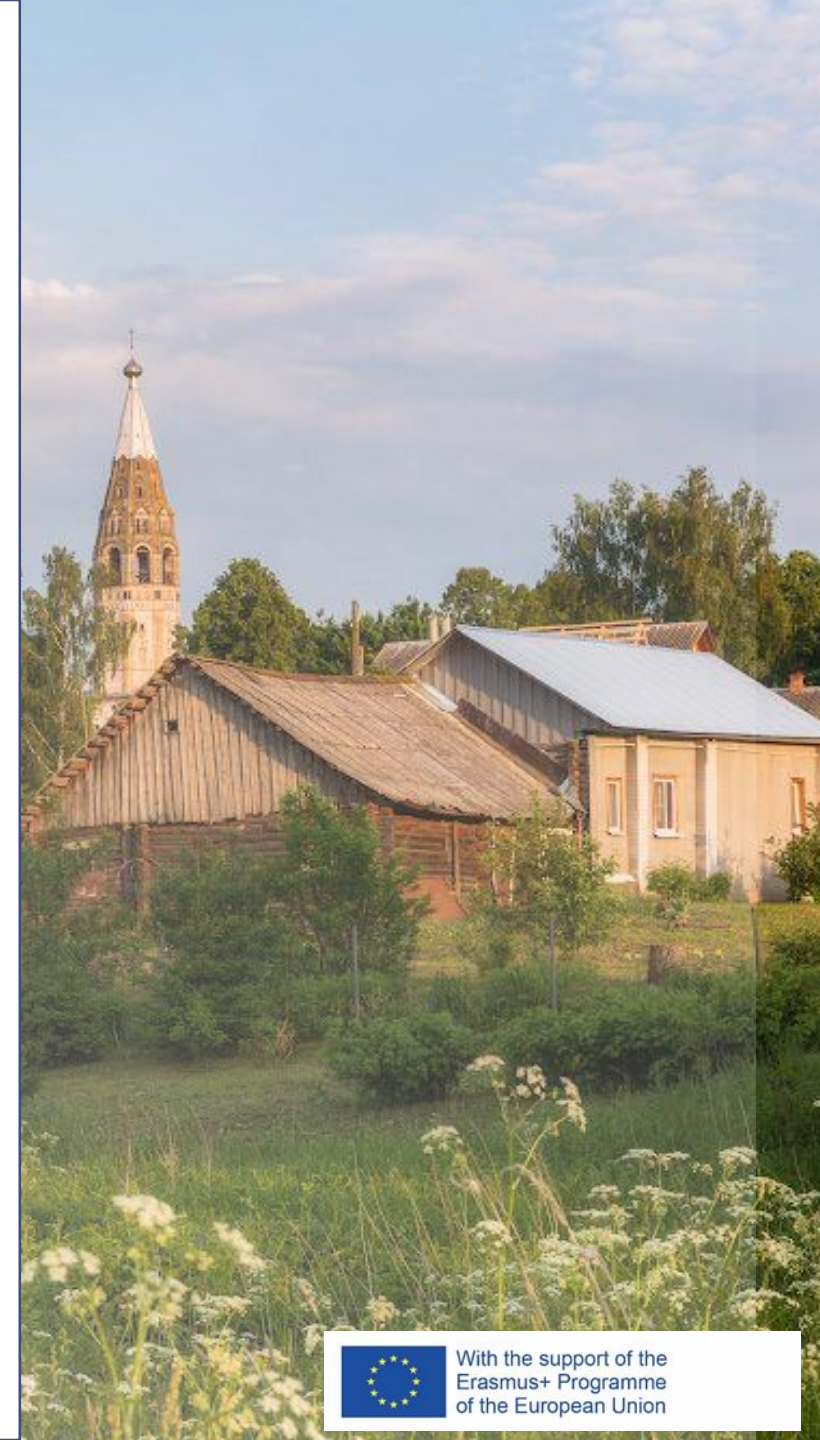
З метою організації відпочинку на селі необхідно створити умови щодо правового забезпечення сільського зеленого туризму. Відзначимо, що діяльність з надання послуг у сфері сільського зеленого туризму не може належати до підприємницької діяльності за умови, якщо сукупний річний прибуток від діяльності у сфері сільського зеленого туризму не перевищує річний розмір прожиткового мінімуму в розрахунку на сільського господаря та на кожного члена родини, які постійно проживають з ним. У іншому випадку надання послуг сільського зеленого туризму має здійснюватися на засадах підприємництва.

□ **Таким чином**, надзвичайно важливим залишається формування туристичної політики та системи державного регулювання у сфері сільського зеленого туризму, визначення їх форм, засобів та інструментів.

□ **Головним завданням** у формуванні цієї політики є координація зусиль уряду, парламенту, міністерств, відомств, інших органів державної влади, а також громадських організацій та підприємницьких структур для більш ефективного розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

□ Для забезпечення сталого розвитку сфери відпочинку в українському селі, в умовах економічної кризи, мають існувати врегульовані партнерські стосунки влади, бізнесу та професійних громадських організацій.

Саме тому, зважаючи на сучасний стан економіки України, збільшення попиту на відпочинок у природному середовищі та враховуючи необхідність створення сучасного ринку пропозицій відпочинку у сільській місцевості, підтримка з боку держави має бути своєчасною.

Тому для зміни ситуації на краще необхідним є вдосконалення механізмів регулювання господарської діяльності з урахуванням досвіду країн з розвиненою туристичною галуззю, формування нових соціально-економічних підходів до стратегії розвитку національного туристичного комплексу і системи управління туристичними процесами як на державному, так і на регіональному рівнях.

Способи та методи впливу, які використовуються нині для регулювання туристичної галузі, далеко не завжди виявляються адекватними сучасним умовам та тенденціям.

Для усунення наявних нормативно-правових прогалин у цій сфері та забезпечення пріоритетності розвитку сільського зеленого туризму доцільно прийняти окремий закон прямої дії «Про сільський зелений туризм», проект якого розроблено за ініціативою Співки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні та Інституту сільського розвитку і подано на розгляд до Верховної Ради.

Такий підхід зумовлений тим, що туристична діяльність у сфері сільського зеленого туризму відрізняється від туристичної діяльності в цілому тим, що суб'єктами надання туристичних послуг є не професіонали, а господарі селянських особистих, підсобних та фермерських господарств, які спираються на наявні місцеві ресурси. Положення цього закону мають визначати загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України у цій сфері, сприятимуть заохоченню сільського населення до розвитку приватної ініціативи, до забезпечення самозайнятості та підвищення рівня і якості життя на селі.

Список використаної літератури:

- 1) ЗУ «Про туризм» 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР
- 2) ЗУ «Про особисте селянське господарство» від 15 травня 2003 року № 742-IV
- 3) ЗУ «Про підприємництво» від 7 лютого 1991 року № 698-XII
- 4) Положення Про форму захисту власників садиб сільського зеленого туризму - членів Спілки СЗТ України (проект)
- 5) Самолюк Н.М. Сільський туризм як перспективний напрям самозайнятості сільського населення / Н.М. Самолюк // Соціально-трудова відносина: теорія та практика. 2012. №2(4)
- 6) Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
- 7) Мельниченко С.В., Єременко А.Ю. Соціально-економічне значення та проблеми розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
- 8) Биркович В.І. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України // Стратегічні пріоритети. 2008. №1(6). С.138-143.
- 9) Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 271 с
- 10) Розвиток сільського туризму в Україні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Луганська область, с. Зелена Роща, 26-27 жовтня 2007 року.
- 11) Проект Закону України «Про сільський зелений туризм» №4299 від 23.10.2003 р.; Сесія реєстрації: 4 сесія IV скликання ВРУ.

Дякуємо за увагу!

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union